

AKATAPPA

Temmuz 2012 - Sayı 151

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Hayati BAKİ

Onur SAKARYA

KARANGU KUYU

nehirler kuyular emzirir asrî zamanların heyûlasında
kumlar çamurlarla hemhâldir, balçıklarla: eyâ cehalet:
sarmalında şaşırılmış irsiyyetin sülbü:
kandan kurtçuklarla beslenen ayazma artıkları,
babel göğünün yıldızlarına sor: sorsun zebanilerin
karındaşları: harut'un konuştuğu dili, lisânı-ı münasiple
marut'un lügatindeki aymazlık ivmesini: yükselen
değerlerle semiren iğdiş hurûfatın fuhuşevleri: hayır
hâneleri siyahî ve neftî leylî leylâların albastularını
bir bir, bire bir memelerinden akan irin cürûflarını.

güzelliğin yandığı yerdir: bahçelerin cesetler doğurduğu
kimyasallık. ağaçların ve hayvanların zulme uğradığı
çimenliğin canhıraş dili: tabletlerle güneşin kardeşliği
kararınca, aydınlığı gölgeleyen: ezen ayak sesleri,
hangi diyardandır gelüben katiller: cinnete, cennete
çağırmaya kalbleri, göz yaşlarını rahmin rahminde
akıtarak ırmaklarca denizi ummanlara.
cahilliğin demokratik zılgıtıyla cümbüşlenen biyosfer,
tayfunlarla: kasırgalarla: digital terozizmayla: amentûyla,
billahî fe eyne tezhebûn?: herze derây, zikkim!: wıyyy!

wıyyy!: cânım mezopatamya: cânım akad; cânım assur;
cânım babel ; cânım keldani; cânımdan sumerler;;
babel'in bahçeleri; gökyüzleri göğün; yıldızları
kederin ve kaderin: aşkı ve ömrü teyelleyen
yazı: yazuktur toprağın katline, hayvanın
ve nebatatın ağlayan seslerine: eyâ insin cini
bushitlerle yakılan huseynî matem!:
âlim âlim yâ âli: âlim katrana bulandık:
kana ve susuzluğa: bombalara, silâhlara:
bataklığına ihatanın, parasına puluna petrodolların.

allahına kadar dibindeyiz karangu kuyunun: kan göllerinin.--

HİÇDİYARINDA BİYONİK ÂŞIKLAR

Hilâl'e

Melekler hiçdiyarına gidecek otobüsü bekliyorlardı
"Bugün garip bir gün" dedi Olric
"Biyonik âşıkların dolaşmasına izin veriliyor artık"
Demirden imal edilmiş kalbime biraz benzin lazım
Sonra koşarım yeryüzüne dikilmiş plastik çimenlerin üstünde
Sonra koşarım x 576 yolundan güneğe
Kuzeylilerin henüz istila etmediği, henüz kan yokken
bulvarlarda
Henüz her şeyin bitmediği sarışın kumsallara doğru
Henüz öğretmenlerin birer işkence makinesine dönüşmediği
Henüz kıçlarımıza o garip barkotları takmadıkları
Henüz ve hâlâ güneşin kararmadığı sonsuz ormanlarda
Özür dilerim yüzümü kararsız bir nehir ikiye ayırıyor
Bir tarafım makine bir tarafım et, kokuşmuş et, iğdiş edilmiş
rüzgâr

(Hiçdiyarında tanıdık bir akşamüstü
Teraslarında evlerin mekanik kırlangıçları
Simli nehirler, ters dönmüş cennet ağaçları
Çeşmelerinden cıva akan radyasyonlu köyler
Ve ateş, her yeri saran korkusuz ateş)

Oraya hemen bir destroyer gönderiyorum Olric
Sen ki donuk zamanların gümüş sancaktarı
Sen ki güzel oğlanların ve güzel kızların koruyucusu
Sen, Olric, kafana hiçbir şey takma, sadece yürü
Çünkü yürüyünce arkandan su testileri döktüreceğim
Şarap kokan sokaklarda bin ateş yaktıracağım, göreceksin
Göreceksin bak, pusuda bekleyen mazbut bakireleri
İlk defa gölgenin de bir sesi olduğunu göreceksin

O otobüs hiç gelmeyecek Olric!
O otobüs bir daha hiç gelmeyecek işte!

Tahir Abacı, Fatih Akça, Adnan Akdağ, Mithat Aslan, Rıdvan Ardic, Muhsin Atak, Naci Bahtiyar, Hayati Baki, Özgür E. Bayram, Taner Cindoruk, Serdar Çakıcıoğlu, Ünsal Çankaya, Ergül Çetin, Oresay Özgür Doğan, Gültekin Emre, Saliha Zeynep Ergün, Mehmet Erikli, Seda Eriş, Sertaç Gereç, Mehmet Girgin, Adil İzci, Korkut Kabapalamut, M. Sinan Karadeniz, Saniye Kısakürek, Hüseyin Korkmaz, İbrahim Oluklu, Mine Ömer, Seyhan Özdamar, Ozan Öztepe, Onur Sakarya, Mustafa Burak Sezer, Sıtkı Sıyrılmış, Şerif Temurtaş, Mürteza Tok, Ece Ürkmez, İlayda Vurdum, Ahmet Yılmaz, İsmail Sertaç Yılmaz.

Seda ERİŞ

DÖL YATAĞINDA VİTAL MUCİZE

uzun iç çekişlerini duyardım
atıl vadi boylarından geçen nehirlerin
yıkardım ağıtlarını ıslak döşeklerde
mil boyunu geçirdi salgının buzdan bezleri
zavallı albinoları yoklayan kuru ölüm.
aşk miti kobaltça maviye boyardı arsız hüznümü
zamansızlık sarmıştı evreni korumsu nöbetler bir de
batışta sevgisizliğin madensel kükreysi
iri kumullar ardına saklanmış öz
çarpık sedirinde yokluğun azla temas eden bilinç
müphem soyunuşlarla örtük
sessizlik gecede
yaşama koşut yürüten naif bir elin sızısını taşıyor
kalbe karşı doğan ayrık gök parçalarını da.
vital mucize döl yatağının uç evi.
hissiz.nihai.
bedenine batan garip kokusu öd çiçeğinin
parçalı.
kan içinde arınırım.
sonra yiten ağız
devrik şarabın. acı.
dalgalar önce sert ruhlara çarpmak ister.
buyurgan kabile dairesel dönüşünü
tamamlıyor içimde. boşluğun ağır külçesi.
beyazlaşan çöl kanatlanmak üzere. anlaşılmaz
girdap içinde arzu.
pıhtı söz
paslı kelepçeleri
duruyor ellerimde dünyanın.
toprak kızıl sofrasında
sunuyor rahmini uzama.
uç evi. vital mucizesi döl yatağının
ağır tahripkâr. bilici sunak. ırmak boyları
sus kanadı dilin. tamamlanıyor kalbe doğan
parçalarıyla gök-acı.

Muhsin ATAK

GENÇ YAŞTA HACCA GİDEN AYFER'E İLAHİ

Bembeyaz elbisenle
Tanrının evine vardın.
Belki günahlarımızı hatırlayıp,
hüngür hüngür ağladın.
Sürdün o kutsal taş
öpülesi ellerini,
attığın taşlarla,
kör ettin iblisin gözlerini.
Kıldın namazlarını ikişer dörder rekât,
gök kubbeye yakarınca,
günahların sıfıra indi ossaat.
Ne iyi ettin Ayfer,
hacca gitmekle.
Dilinde hep bir dua;
lebbeykallahumme lebbeyk,
geçen yaz sevgilimdin
şimdi hacısın demek.

Ece ÜRKMEZ

BİRİKİNTİLER

1.
Aramızda ÇIPLAKLIĞI SIZILI
Bu BÜYÜTEÇ BİZİMLE UNUTULDU burada
UZAĞI ÇOK GÖRDÜKÇE hep KÖTÜDÜR
ZAMANLAMA
2.
Oysa UZAKLAŞTIKÇA AKŞAMDI İSTEKLENDİ
SIRTIMDA AŞK KÜMELERİ KİBİRLİ OTLAR
BİZİMLE UNUTULDU aramızda buzlu cam
İkimizden biri SOYUNDUKÇA DALINDAN
KIRMIZILI SARMALLAR
3.
Büyüteçle okunuyor alnımdan YAZIM
bana karşı TOPLANAN OT KÜMELERİ
AH YAKILAN YABAN ZEYTİNLİKLERİ
o sahanlıklar
VAN GOGH'suz da BOZKIR OLAN SARI YAZ
4.
UNUTMAK İSTİYORUM unutmak ÇAYIRLARIN
RENGİNİ
5.
YEŞİL GİYMİŞSİN BUGÜN BENDE
YEŞİL KORKUSU VAR

Seyhan ÖZDAMAR

DİKİLEN STELA STELANIN ÜZERİNİ ÖRTEN ÇAĞLA

Yukarıda... Aşağıda... ya da bir Mevlevihane'de...
ya da barok bir katedralde... Ben miyim en alta
ya da en üstte?... Zamanla bedenim tutulurken...
Einstein mı yoksa?... geriye kalan...
Gömülmüşün üstüne... **dikilen Stela...**
Stelanın üzerini örten çağla...

dişi ganimeti arayan polen belki... Peru'lu
bir maden işçisi... **İm...**
Polenden sonra...

yerin altı yerin üstü için... (mi?)
polenden bilimin uzanamadığı yere...
uzamamı işaret ediyor... iç büke

y çünkü
Hamlet perdeden ortaoyunlarına düştü... **Thespis!**

yerin kaygan kıvrımları arasında
Asıl biz olanı nasıl bulmalıyım?

Ahmet YILMAZ

SAKLANDIM BUL BENİ

hikâyem öyle taranmış öyle düzgün
fırtınada tüy kıpırdamazdı, o kadar
kitaplarla ağır kafam, hayattan hafif
saçla başla oynamaya vakit var

bizde her sofrayı donatan yokluk
çokluğumuza bakardı sofrayı ağlatmadan
bayat ekmeği yumuşatandı çayın buharı
mutluluk birkaç yudum, biraz da helvadan

babam işe gider gelir, evi döndürür
ben bilmezdim fabrika uzakmış bacası yakın
her akşam etrafında sıralandığımız soba
kederle tutuşacakmış gibi ansızın

aşk mı, bazı bazı rüyada böğrüm çöken
komşu kızdan kahkaha, diken ve çalı
yok ben böyle iyiyim, size iyi seneler
deseydim, diyemediğim allı pullu güveler

annem hasta, babam mesaiye kalır, odalar kararır
ışığı ben yapardım kuvvetli çocuk olsam
yüzüme kilitleirdi akşam, orada olmanın kapısı
biri beni bulurdu azıcık ağlasam

15 Nisan 2012

Sertaç GEREÇ

ODADA BİR VAKİT

Ayak parmaklarımdan biri sızlıyor
Hava da usuldan kara leke çalıyor

Odamda buz kesen sahipsiz bir ışık
Derinden gelen kimliksiz bir müzik
Gözüm ilişiyor masanın sarı örtüsü
Karşıda ünlü bir ressamın tablosu

Engebeli duvarlara saplanıyor bakışlar
Rüyalarımın müptelası oluyor korkular

Pervazlarda filizlenmiş sevdâ kırıntıları
Kakofoni kalbimin kılcal damarları

Halının altına süpürülen ıslak duman
Mazinin gölgesi soluk benzime vuran

Dört duvar arasını seçti merdümگیرiz
Bizim evin yıldızları söndü nedensiz

Ömür yelselinde çorak kaldı dilim
Saat kadranında serim, düğüm, çözüm

Sırrını ortaya döktü yüz­süz ayna
Şişeden çekildi başı dumanlı pırna

Hiç durmadan çiy düşüyor akıl tepesine
Yolun sonu nerede?

Taner CİNDORUK

SEMTLER

artık semtlere göre düşünemiyorum seni
her şey bir dalgınlığın ucuna yerleşiyor
ıssızlığı parçalara bölüyor balıkçı;
yaşamda bir tuhaflik bırakıyor iskeleler...

kim neyi gördü de başladı bu bahar fırtınası;
geceyi yaşlandığında öğrendi kelebek

ayrılık bir semti bir semte düşürmektir
bir yolu inandırmak geçmişe
rüzgârın gururu ateşlediği yerde
kendi kalabalığıma dönüyorum

önce taşlardan çekiliyor günışığı
gölgeler, yolların kanat çırpıtığı
insana sekmemeyi öğreten bir kalp var mı
kurşuna olmamayı öğreten bir semt

gözlerimi bıraktım sana
içinde bir semt üşüyor

eski sinemalarda semtlerin aklı
güllerin aklı buruk bir sevgilide
yapraklar da bilenir kuşlara göre
bilmek, kimsenin dönmediği bir semt

eteklerinde şamdanların gururu;
bir gün herkes içini denize dökcek

Mehmet GİRGİN

TENEKE KALE

Gölde sektirdiğim taşlardan
Su sıçramış anılarıma
- kardeşim karıncaymış

Babam dolunayda taş taşımış
Ve boşluğu doldurmuş
-ya da öyle sanmış

Borular taşımışım eğrelti otlarına
Biberler büyüsün diye
- elimi bıçaklar kesmiş

Armut ağacının altında yaşlanmış annem
Tenekelerden kale yapmışız
-top aşağıya kaçmış

Ayran yapmışız kendimize
Hayranmışız abimize
- çuvaldan ağlar yırtılmış

Hayatımızı hatıralarla doldurmuşuz
Ya da öyle sanmışız
- pişman mıyız (pek değil)

5 Mayıs 2012

DÜZYAZI BİÇİMLİ ŞİİR ÜZERİNE, 4

Tahir ABACI

Ansiklopedi ve antolojiler, modern düzyazı biçimli şiirin 19. yüzyıl Fransız şairi Aloysius (Louis) Bertrand'ın, 34 yaşında ölümünden bir yıl sonra, 1842'de yayımlanan *Gaspard de la Nuit* (Gecelerin Gaspard'ı) adlı kitabıyla başladığını söylerler. Hatta, kitabı dilimize kazandırmış olan Özdemir İnce, bu şairi, sadece düzyazı biçimli şiiri değil, aynı zamanda modern şiiri başlatan ad ve "Bilinen yıldızlarının Lautréamont ve Rimbaud olmasına karşın, bu sürekli şiirsel devrimin gerçek yıldızı" olarak gördüğünü yazıyor. Kendisi de, ilk kitabı *Kargı*'dan başlayarak düzyazı biçimli şiir örnekleri vermiş olan Özdemir İnce, Bertrand'ın yanı sıra, düzyazı biçimli şiirin klasikleri arasında sayılan Lautréamont'nun *Maldoror'un Şarkıları* ve Rimbaud'nun *Cehennemde Bir Mevsim* ve *Illuminations* adlı metinlerini de Türkçe'ye kazandırdı. İnce'nin, anılan şairler, düzyazı biçimli şiir, çeviri yanlışları üzerine dergilerde yayımlanmış yazıları ise *Şiirde Devrim* adlı kitabında toplandı.

"Modern şiir" kavramının ve bu şiire geçiş sürecinin görevlerini bir yana bırakarak, düzyazı biçimli şiir açısından bakacak olursak, edebiyat ortaya çıktığından beri "düz söylemek" ile "ritimli söylemek" arasında sürekli bir "harelenme" ilişkisi olduğu için bunun geçmişte kökleri bulunan, dallı budaklı bir geçiş olduğunu söylemek gerekiyor. Nitekim Bertrand da, İngiliz baladlarını, Walter Scott'ın romanlarını, fantastik halk edebiyatı metinlerini tutkuyla okumuş, onlardan beslenmiş. Dahası, kitabı oluşturan metinler daha önce bir gazetede "izlenim yazıları" tarzında yayımlanmış, Bertrand onları kitaba alırken, yerel öğeleri ayıklayarak daha evrensel bir eda ve içerik vermeye çalışmış. Bertrand'ın bir başka özelliği, sadece düzyazı biçimli şiirleriyle tanınmış olması. Oysa daha önce değinmiştik, Avrupa edebiyatında şairler genellikle ritimli şiirleriyle ün ve ustalık kazandıktan sonra düzyazı biçimli şiir tarzında ürün vermişlerdi. Bu tarzın en bilinen örneklerini veren Baudelaire ve Rimbaud da öyle. Düzyazı biçimli şiiri sonradan başlıca şiir söyleme yöntemi haline getiren ya da işi "melez" biçimde sürdüren, bir ya da daha fazla kitabında olguyu deneyimlemiş olan Hölderlin, Novalis, Mallarmé, Valery, Rilke, Reverdy, Perse, Chars, Cendrars gibi şairler açısından da durum değişmiyor. Bizim edebiyatımızda ise, erken dönemde tersine bir durum vardı, Fransız şiirine özenen şairler eliyle başlamış olsa da, "mensur şiir" bir "kalem alışması" gibi görülmüş, daha çok hikâyeciler ve romancılar tarafından itibar görmüştü.

Kökenler ve Kaynaklar

Düzyazı biçimli şiirin tarihsel kökenleri ve kaynakları araştırıldığında Batı geleneği ile Doğu geleneği arasında hem kimi ortak paydalar, hem farklılıklar saptamak mümkün. Tragedyanın ve komedyanın iç içe geliştiği Batı'nın aksine, Doğu'nun tevekkül ve itaat kültürü daha farklı edebi tarzlar üretti. Düzyazı biçimli şiiri beslemiş "kıssadan hisse" niteliğindeki her iki kültürde de ortak tarzlarda, sözgelimi mesellerde bile farklılıklar da gözlemlemek mümkün. Bazen atasözü düzeyinde kalan, bazen kısa "ibret hikâyesi" düzeyinde olan mesellerin gündelik hayatta tüketilebilirliği, başka deyişle insanlar arası ilişkilerde işlevsel nitelik taşıması, özellikle "etik" barındırması, bir arada yaşama kültürü için ilke ve değerler sunması, ona çarpıcılık ve kestirmelik özellikleri kazandırıyor. Latin ve Yunan geleneğinde bu tarzın "ironi"ye, Doğu geleneğinde "hikmet"e dönük olması,

uygarlıklar arası farkı gösterir. "Mesel" gündüz işi, "masal" ise gece işidir. Çünkü biri kıssadır, ayak üstü aktarılır, öteki uzun saatlerin hayal dünyasıdır. "Hikmet" olgusu tek tanrılı dinlerle ve kutsal kitaplarla ivme kazanmış olmakla birlikte kökenleri Uzakdoğu'nun inanç ve kültür geleneklerine uzanır. Söylem ve eda itibarıyla düzyazı biçimli şiir ile akraba olan "haiku"larda da pastoral öğenin altında etik öğeler de sezdirilir.

Büyük kitleleri çevresinde toplamış en önemli üç kutsal metin de Ortadoğu'da ortaya çıktı. Bu metinler, geçmişin kuttörenlerinde doğmuş ilahilerin yolunu izlerler, şiirsel özellikler gösterirler, ama bir yanırlarıyla da anlatıcılık sergilerler, çünkü parabolik bir evren tablosu çizmek gereği içindedirler. Başka dillere aktarılırken de zorunlu olarak düzyazı biçimine avdet ederler. Düzyazı biçimli şiirin ataları arasında onları da anmak gerek.

İslam kültürünün yaygınlaşmasından ve bu kültürün özellikle Ön Asya'daki farklı inançlarla kaynaşmasından sonra "hikmet" geleneği edebi metinlerde ayrı bir boyut kazandı.

Türklerin Orta Asya'dan Anadolu'ya yürüyüşü, onları özellikle şiirde ve müzikte bir sentezle buluşturdu. Türk kültürünün oluşumunda üç belirleyici, üç ana durak var: Orta Asya, Horasan ve Anadolu. Orta Asya gelenekleri, "Oğuz Töresi" unutulmaz ama Anadolu inanç, edebiyat ve müziği mutlaka Horasan'a uzatılır. "Hikmet" olgusu da, sadece manzum "kıssadan hisse" özelliğindeki mesnevilere değil, gazellere, hatta koşmalara sızar. Hafız, Sadi gibi Fars şairlerin söyledikleri ve başta Mevlana olmak üzere Türk şairlerin Farsça söyledikleri mesneviler, gazeller Türkçeye ritimli yapıları ile değil, zorunlu olarak sadece anlamsal düzeyde ve düzyazı biçiminde aktarılmışlar, bu şekilde bilinir olmuşlardır. Düzyazı biçimli şiirin bir başka atası da onlardır. Şiirin, özellikle ölçülü, uyaklı şiirin çevrildiği dilde zorunlu olarak düzyazı biçimi alması, ilginç bir durum. Bu durum dahi, tek başına düzyazı biçimli şiire hesapta olmayan bir katkı sağlamaktadır.

Doğu kültüründe ve Batı kültüründe bir başka öğe var: Destanlar. Bu tür, aslında "söylemek" ile "anlatmak" arasındaki geçişleri en iyi örnekleyen, zaman içindeki evrimi buna şartlanmış bir tür. Sözgelimi, *İlyada* ve *Odysseia* adlı destanların Homeros adlı tek bir "ozan"ın ürünü olmadığı, çeşitli ozanlarca (yazıya geçmemiş biçimde, ezgili olarak) söylenmiş daha kısa parçaların birleştirilerek oluşturulduğu söylenir. Ancak, Aristoteles'in *Poetika*'sında bile *İlyada* ve *Odysseia* şairinin tek bir şair olarak kabullenildiği görülmekte. *Poetika*'da tragedyadan sonra sözü destana getiren Aristoteles, kimi benzerlikler olmasına rağmen bu türün kurgusunun uzunluğu ve kullandığı ölçüyle tragedyadan ayrıldığını belirtiyor. Düzyazı biçimli şiir açısından önemli olan, "ölçü" ile ilgili vurgulama. Çünkü Aristoteles, "Deneyler göstermiştir ki en uygun dize *heroikon*'dur. Anlatı aracılığıyla taklitte başka bir ya da birkaç ölçü kullanmaya kalkışmak dinleyeni rahatsız eder; çünkü *heroikon* hepsinin en ağır ve en görkemlisidir (bu nedenle yaban adları ve eğretilemeleri kolay kabul eder ve anlatı yoluyla taklit bu açılarından üstündür). Oysa *iambos*'lu ölçü ve *tetrametros* kırıp kırırdır; birincisi eyleme, ikincisi de dansa uygun düşer. Kharemion'un yaptığı gibi bu ölçüleri birbirine karıştırmak, daha da saçma olur. İşte bu yüzden kimse uzun anlatılarda *heroikon* dışında bir dize kullanmamıştır; önce de söylediğimiz gibi, işin doğası bize uygun ölçüyü seçmeyi öğretir" diye açıklıyor. *Heroikon metron*, antik çağ şiirinde destanlara özgü dize ölçüsü "*tonos heksametros*" anlamına geliyor. Altı kalıptan oluşan, her kalıpta bir uzun iki kısa hece (*daktylos-parmak*) ya da iki uzun hece (*spondaïos*) bulunabilen, son kalıbı eksik bir ölçü.

Aristoteles, destan gibi uzun bir tür için bu ölçünün uygunluğunu belirlerken, daha kısa türler için konuşma diliyle uyumlu başka bir ölçünün altını çiziyor: “Önceleri *tetrametros* ölçüsü kullanılıyordu, çünkü şiir *satyros* oyunlarıyla ilişkiliydi ve dansa yakındı; ama işin içine konuşma dili girince, doğa kendiliğinden en uygun ölçüyü gösterdi: Çünkü *iambos*’lu ölçü, bütün ölçüler içinde konuşma diline en uygun olanıdır. Bunun kanıtı, birbirimizle konuşurken ağızımızdan çok sayıda *iambos* ölçüsünde söz çıkması ama çok ender olarak, yalnızca doğal konuşma havasından çıktığımızda bir *heksametros* duyulmasıdır”. *Iambos* konuşma diline uygun niteliğiyle, “ağır” *heroikon* (*heksametros*) da ‘anlatımcılık’ özelliğiyle üstelik ezgili icra edilen dönem şiirinde düzyazıya kapı aralamış olurlar. Aristoteles, tragedya konusunda ise, “Ozan bir dize yapımcısından çok bir öykü yapımcısı olmalıdır; çünkü taklit ettiği ölçüde ozandır o; taklit ettiği şey de eylemlerdir” diyor. Görüldüğü üzere, hemen her tarzdan düzyazı biçimli şiirin kökenine ilişkin ipuçları çıkartmak mümkün. (*Poetika*’nın Türkçe’de birkaç çevirisi var. Alıntıları ve bilgileri, en son çeviriden, Samih Rıfat’inkinden -Can Y. 2007- aktardım.)

Destan, doğası gereği anlatımcılığa kapı aralayan bir tür olmasına rağmen, modern şiire eklenene kadar ezgiden kopmadı. Sözelimi Fransa’da “chanson”un atası sayılan ve kökensel açıdan Greko-Latin destanlarından farklı ama Germen edebiyatından etkilenmiş olduğu savunulan destanları, bölgesine göre “jongleur” “trouvere” “troubadour” gibi adlar alan gezgin sanatçılar seslendiriyordu. Fransızların *Ilyada*’sı sayılan ama daha yakın bir dönemde, 10. yüzyılda yakılıp 7. yüzyılda yaşanmış olayları anlatan *Chanson De Roland*’ın da aslında küçük türkülerin birleştirilmesi sonucu destan haline getirildiği yönünde tezler var. (Süheyla Bayrav’ın bu destanı inceleyen kitabı, Multilingual Yayınları arasında basıldı, 2001.)

‘Anlatımsal’ özelliği nedeniyle roman türünün atası sayılabilecek destanlar, bazen söylem, bazen yapı biçiminde şiirde de sıklıkla boy gösterdi. Hatta daha çok romanlarıyla bilinen, dilimizde de o yönüyle tanınmış Nikos Kazancakis, hızını alamayıp *Odyseia* destanını, olayları bittiği yerden alarak, yeniden kurgulayıp yayımlamıştı. Seferis’in *Destansı Öykü*’sü de, altın postu aramaya çıkan mitolojik “argonotlar”ın kimliğinde geçmişe gönderimleriyle, kurgusuyla destan ile modern şiiri buluşturma denemesidir. Bütün bu metinlerde düzyazı biçimli şiirden sadece bir adım ötede durulmaktadır, belki de sadece dizelerin kısa tutuluşudur farklılığı az buçuk yaratan.

Bizim geleneğimizde de destan hem ezgili, hem “anlatıcı” olagelmıştır. Türk “aşık”lar, Ermeni “aşuğ”lar, Kürt “dengbej”ler bir çeşit “vakantivis”ler olarak vukuat hikâyesi niteliğinde ezgileri Anadolu’da dolaşımında tuttular. Benim çocukluğumda bile güncel acıklı olayları “şiir biçiminde hikâye eden”, kötü baskılı bir ya da iki yapraklık destanları ezgiyle okuyarak satan “destancılar” gezinirdi Anadolu sokaklarında. Destan, bizim geleneğimizde düzyazı biçimli şiiri hikmetli meseller, mesneviler, gazeller kadar etkilememiştir gerçi ama şiir-düzyazı geçişlerinde bakılması gereken türlerdir. Özellikle cumhuriyetin kuruluş sürecinde, pek çok şairin aynı zamanda konu bütünlüğü olan, bir kitap oylumunda, ama hamaset yüklü manzum ‘destan-oyun’lar yazdıklarını da anımsayalım. Sonraki süreçte destanı hamasetten arındırıp modern şiire eklemeye eğilimleri başlar. (Nâzım Hikmet, Dağlarca, Gülten Akın, vd.)

Antik Yunan’da destan da, tragedya da ezgi eşliğinde ve çoğu kez koral düzende icra edilmekteydi. Ancak, *Tarih Öncesi Ege*’yi araştırmış George Thomson’un anımsatmasını unutmayalım: O dönemde şiirin algılanışı günümüzdekine

benzemiyordu; gerek icracılar, gerek izleyiciler arasında bir “trans” ilişkisi söz konusuydu. Başka deyişle her iki taraf da dillendirilene “yaşayarak” iletişim kuruyordu. (Thomson, bunun kalıntılarına 20. yüzyıl İrlanda’ında dahi rastlandığına tanıklık eder.) Çünkü bu müzikli (ve şiirli) temsil sürecinin “kuttörenselle” boyutu vardı. Herodot da, kendisinden dört yüz yıl önce yaşamış olduklarını anımsattığı Homeros ve Hesiodos’un “Yunan dini”nin kurucuları olduklarını, tanrıların soylarını, adlarını, görev ve yetkilerini belirlediklerini, başka deyişle onların metinlerinin birer “dua kitabı” olduğunu anımsatıyor

Tragedyadan Felsefeye....

Yunan tragedyası, verdiği eserler daha çok “felsefe” tarafına yazılan Nietzsche’yi de çok etkilemişti. Çok genç yaşında, ders verecek ölçüde klasik filoloji ve Yunan uygarlığı uzmanı olan düşünür, konuya kendi felsefesi açısından da bir boyut katar: Ona göre, Yunanlıların Sokrates, Aristoteles, Platon gibi “akılcı” düşünürler yetiştirmiş geç ve klasik dönemi değil, asıl trajik çağı dikkate değerdir. Dahası, bu dönemi estetik, bilim, felsefe alanlarında Yeni Çağ’dan bile üstün görmektedir. Çünkü, Nusret Hızır’ın özetlemesiyle, bu çağın Yunanlılar’ı “Varlık ve hayat problemini bizden çok daha derin ve temelli biçimde ele almış ve çok daha ileriye götürmüşlerdir (...) Tragediya aslında Dionysos’luk coşkunlukları, taşkınlıkları, doğa ile bir olmayı, acı veren tutkuyu... dile getirir. Fakat bunu, yüzüne ölçü, denge, sınırlı güzellik ‘maske’ sini takarak başarır. Apollo’nun payı, bu ‘maske’dir denebilir. (...) Yunan’lı tragedyada yalnız felsefe anlamında varlık, hayat, kurtuluş problemlerinin genel çözümünü değil, kendi somut varlığı, somut hayatı ile doğrudan doğruya ilgili soruların en belığı çözümünü de görmektedir.” (*Yunanların Trajik Çağında Felsefe* önsözü, BFS 1985.)

Nietzsche, sanatların varlıklarını esrime ve coşku tanrısı Dionysos ile ölçü ve aklı önde tutan ışık tanrısı Apollon arasındaki dengeye borçlu olduklarını söyler. Konumuz açısından bakarsak, düzyazı biçimli şiirde Apollon’un payı belki biraz daha fazladır denebilir mi? Çünkü biliniyor: Ritim ile coşku iç içe yürür, o tarz şiirlerde Dionysos’un sınır tanımaz taşkınlığı başını almış gider gibidir. →

Nietzsche, anılan kitabının yanı sıra, yine dilimize de çevrilmiş *Müziğin Ruhundan Tragedya’nın Doğuşu* adlı kitabını da, ilerde yazmayı tasarladığı büyük çalışmaya eklenecek bir bölüm (fragman) olarak tasarlamıştı. Hiper aktif bir çalışma tarzı olan, bazen büyük eser yazımına dalan, bazen cayıp küçük metinler üreten, aforizma tarzını seven bu düşünür için “fragman” üretimi, edebiyatla kesişen çalışmalarında da işlevsel önem taşıyor. İleri yaşta ve bir aşk kırgınlığı sonrası yazdığı *Böyle Buyurdu Zerdüşt*, Asya teolojisinden esinini almakla birlikte, onun antik dönem ilgisinin uzantısı gibidir. Bu kitap ve aforizma, şiir, özdeyiş tarzlarını harman eden kimi başka kitapları (*Gezgin ve Gölgesi*, *İnsanca*, *Pek İnsanca*, *Dionysos Dithrambosları*, vd) düzyazı biçimli şiirle kesişerek pek çok şairi etkilemiştir, hatta kimi çalışmalar onunkilerle tartıya vurulmuştur. Sözelimi, gerçek adı İsidore Ducasse olan ve Uruguaylı olduğu bilinen Comte de Lautréamont’un *Maldoror’un Şarkıları*, *Zerdüşt* ile aynı dönemde yayımlanmıştır. “Üstün insan”ın “ahlak” ile, “akıl” ile terbiye edilmesine isyan eden düşünür karşısında insanın karanlık bölgelerinde dolaşan şairin “irkiçlilik” açısından daha ağır bastığına inananlar var.

Modern düzyazı biçimli şiirin en çok iz bırakmış örneklerinden birini vermiş olan Lautréamont’un *Maldoror’un Şarkıları*’nda, ritimli bir dil kullanmadığı halde “şarkı”ya vurgu

→

Serdar ÇAKICIOĞLU

KERAMET

tanrı tekâmül etti
eter sorgucu zihnimde
ışığım şüphesiyim

ince bir bilek yeşil zihnim
sırtımda süslü bir delik
mazgallarım ateş almış
sönmüş bir volkan gözlerimde

ol dedim bölündüm
düşlerim öncü bir kuvvet
midemde köpüren hava
beynimde keramet

Özgür E. BAYRAM

İZABELLA

Bugün ya aynam istifa etmiş
Ya da ben görünmezliği buldum
Ah ne kadar absoulutly yazıyorum be Isabelle
Yaşlardan göz akıyor seni de seviyordum
Bir gecenin metro kuşağı zift kokuyor biraz etraf

Ah bakacak iyi bir yönüm kalmadı be Isabelle
Tamamen çuvalladım almasam mı bir nefes daha
Kaç kişi kaldı etrafımda bir mi iki mi üç mü h i ç mi
Ölüm kavuşmaktır umarım bitmesin mi kısa metraj

-otur şimdi çocuk gibi ağla bebeğim

yapması, ayrıca metinler arasında bir bütünsellik gözetmesi, antik dönem metinlerinin geleneğinin belli belirsiz bir etkisi olarak anılabilir. Ancak içerik düzleminde ne tragediyaların, ne de destanların insanlarına rastlanır; ‘düşkün’ insandır odaktaki, mekân yeryüzündeki cehennemdir. Georg Lukacs, doğalcılıktan gerçeküstücülüğe uzanan modern edebiyatın “öz” ve “fenomen” arasındaki diyalektiği kavrayamadığı için, sanat eseri üretiminin vazgeçilmez şartı soyutlamaya doğru bir yön veremediğini ve dünyanın parçalı (fragmental) algısı içinde dönen eserler verebildiğini öne sürüyor. *Maldoror*, zaman içinde bu anlayışın, özellikle de gerçeküstücülüğün neredeyse kutsal metinlerinden biri olacaktır. (“Surrealizm”ın bir “çeviri yanlışı” olarak dilimizde “gerçeküstücülük” olarak adlandırıldığı, doğrusunun “üstgerçekçilik” olduğu savunulmakta ve kimi yazarlarca böyle kullanılmaktadır. Ancak, her şey birebir çeviri sorunu değil, Türkçe’nin vurgu nüansları da önemli. “Üstgerçekçilik” adlandırması, akımı bir gerçekçilik şubesi gibi algılamaya dönüşmekte, öyle bir çağrışım yaratmaktadır. “Gerçeküstücülük” tam denk düşmese de, en azından böyle bir yanılsama yaratmıyor ve akım temsilcilerinin gerçekten ötesini ifade etmek iddiasına daha yakın duruyor.)

Ergül ÇETİN

DELİ İNCİR AĞAÇLARI

deli incir ağaçları gibi bir kalbim olsaydı uçurumlarda
hiç yenilmezdim ölüme.

Ozan ÖZTEPE

ABRA KADAVRA

Çeliğin ince sesini dinledim odamda
uzun uzun çınladı eşyalar
her bir köşesinde duydum çoğalan duvarları
Yeni bir isim aradım demokrasiye
yoktu yalımın karşılığı
Eşyaları başka odaya taşıdım
kalemleri kutulara, sardunyalı dolaplara
hrant dink’i rafa kaldırdım abra kadavra
Evin her halini,
yerli yerine
Aceleye lüzum yok bence
tam da istedikleri gibi gökyüzü
Herhangi bir odasında ülkemin
aradığım yazgımı belki de
bir başıma
bugün
burada
Eşyaları başka odaya taşıdım
sandalyeleri üst üste masaları
sıra sıra
metin lokumcu’ya bir yer aradım
bulamadım
Perdeleri kestim biçtim
yamadım tavanarasına
festus okey’i topladım postaladım abra kadavra
Eşyaları başka odaya taşıdım
boş kolilere yerleştirdim oyuncak askerlerimi
sığmadılar iki ayrı manga yaptım
Dağılım dolaplara marş marşşş
Ateşkes imzaladım ilk ben bozdu
Yeni bir isim aradım demokrasiye
hınzır bir tırtıl usulca
ilerlerken içime
beni kemirirken lime lime abra kadavra
Yeni bir anayasa hazırladım eski kelimelerle kendime
ilk darbeyi
ben yaptım keyifle
Odamı kazdıkça çukurlaşan şeydi ölüm
düşükçe ve düşündükçe çoğaldı suçum
Hafif bir lodosa
belverebilir düzenim
Eşyaları başka odaya taşıdım
terlikleri, oy pusulalarını
Dedim bir daha kimseye
gündüğümü çekmeceye yalnızlığımı komodine
gazeteleri ve küpürlerini kaldırıp attım
baş yazarları bıraktım boş denize kök salsınlar diye
Yeni bir isim aradım demokrasiye
karakuru bir şey buldum abra kadavra
Şimdi ben oyumu sardalyalara mı versem
güneş kabuklarına mı?

Hüseyin KORKMAZ

AŞK PAKTI

bu küsmeye içi bulanınca kırdı aynasını
üzüldü, durgunlaşan dalgaya çok pare
martısı çağırınca çok evvelden denizi
çize* yağdı siren sesini duyan sokağa
kadın tükürdü, pencereden yakın uzağa

-ağladı! kısmetim ummazlar deyince ab u kevserden

ıslandı sesi. yağmuru süzdü saçla-
rından gam deryasına, süzüldü bir sırma teli
şair üzüntüsü değilse
neydi sularla akıp giden...
dedi, ömre leke düşüren şiirde

bağladı bohçasını düş yamalı çingene
altın dişiyile sertçe gerdi uçlarını
ve eyvallah çekti derinden
derin akıntısına su

yönsüz ve
pusulasız adam
çıkamaz sokağı denilen sözün içinden
söz verdi penceredeki kadına, dedi ki;
-dalgası şımarık sularda
aşk paktını durularak imzala!

yırtma ve sakla gül işlemeli sandığın içine; mutlu-
luğun eski haneli odasında, beni bekle...

**toz şeklinde yağan yağmur*

Mithat ASLAN

ŞAİRLERİ DE VURURLAR

Boşuna yaratılmadı insan
İnsanı insan yapan sevgi
Boşuna değil
İçimizdeki o tatlı duygu
Boşlukta uçmak gibi
Bir çiçeğin çıtır çıtır açması gibi
Boşuna değil
İşte sevdalar böyle başlar
Gün gelir biri çıkar acımasız
Aşkları da vurur

Bir kadını şiirlerimle sevdim
Hüzünlü şiirleri giyinmiş bir akşamüstü
Ayrıldık acılı
Bir gün gelir buluşuruz diye
Yaralanmış bir aşkı bizimkisi

Bir şair bir kadını severse
Değişen ne olur
Şairi de vururlar
Aşkları vurdukları gibi
Umurunda olmaz kimsenin

Saliha Zeynep ERGÜN

BAKIŞ KOLEKSİYONCUSU

Sadece görmek için mi bir çift göz
hayır, hayır...
bir çift göz, tek bir kalbin canına okuyabilir
gözlerin, gözlerimi okuyabilir.
ikisi bir oldu mu neler yapabilir bilmelisin
bir çift göz, bir çift bakış demek
bunu bildiğimden beri
neler biriktirdim bir görmelisin...

Sen kanat biriktiredur
canını hiç mi hiç yakmadan ben
-çünkü ben,
kendi canımdan başkasının canını yakmam-
ne bakışlar topladım.
biriktirdim onları
bir akşam vakti ya da
usul usul çekilen bir ikindi
hangi bakış hangi saatte
düştü aklımın en kalabalık yerine.

En kalabalık yeri aklımın sensin
nasıl topladım her türlüşünü bakışın
bir bir dinlemelisin
kaç kanat takas ettim
ya da kaç kanat kaybettim
alınmamış bir bakış için...

Aklım, koleksiyonumun en mucizevi yeri
oluk oluk akıyor gözlerine
gözlerin, gözlerimi okuyabilir.
aklımın en kalabalık yeri sensin
kanatlarımı geri vermelisin.

Mehmet ERİKLİ

HİÇ ÖYLE YA DA HEP ÖYLE DEĞİL

Ağacın biri yürüyordu yanlış duymadımsa
Adımları ikircikli, bazen hiç yok gibi hiç
İşte ne düşlerden geçti bazıları ve kimlere rağmen
Uzadım uzadım hem de deniz kadar uzadım ki
Rüzgârlarım dinmedi ve sönmedi geceyi çağırın esnemem

Bütün bunlara sağır kalıp ormanı yürütmeli içten
İçe köprüler ve dereler ve ayağı kırık açmaz çiçekleri
Böyle bir düş olmayacaksa da yaşatmalı
Yaşatmak kolay çünkü düşten
Yaşamaksa hep bir boşluk
Gözlerime hep öyle gelir.
Sözlerim ağacın adımlarını taklit edince
Hep öyle değil!

Aklımın Şair Odacıklarında

ANLAM AĞRISI

Oresay Özgür DOĞAN

Ölgün bir avlunun içinden yaslanarak küçük bir umuda...

“Şimdi sevincinden ağlayabilirsin” diye fıslıdadı içindeki şiir-yara ve sevincinden ağladı. Zeybek kostümü giymiş sevincin söz sırasında vakur bir edayla, “Elbette üst şairlerimi önemsiyorum ve beğeniye çok önem veriyorum” dedi. Bu müstesna davranış, -ötekiler için örnek tutum olarak- bahçeye bakan odanın, gözetlenen kuytu köşesinde duran, sevgilerden hakikatini ruhuna kazıyarak vücut bulmuş işlemeli şiir sandığına konuldu.

-Bu arada, “Sizin gibi bir soylunun bilmediği şey olur mu? Elinizin tersiyle vurur, dın dın yapar durursunuz. Sevil’de gitarsız şarkı söylenir mi? Tanrı bilir, hemen iziniz bulunur. Kim olduğunuz ortaya çıkar.” dedi, Figaro.-

Aklım, karaltılar parkı...

Sayın Üçüncü Göz, bir yılki parkurunda fevri davranmak, kişiyi, sonradan pişman olacağı veya övünebileceği durumcukların içine sokabilir. Ama bunun bir önemi yoktur. Demokrasi buna müsaade eder. Çünkü hoşgörü, eleştirinin tabiiyetine girmiştir.

Hem, büyük şiirsel sevince veya büyük şiirsel acıya yol açan edebi bir durumcuğun en güzel tarafı nedir biliyor musunuz? En güzel tarafı: Vurdumduymaz bağışlanmış çığlığı tutkuyla gizlenmiş cinliliğinin, “Estetiğin Anılar Defteri”ne işlenme ve fişlenme garantisidir.

Ve Şiir Meleği çağlar sihribazıdır. Ve ince anlamlar cinsiyetsizdir.

Şimdi eylemi ayrıcalıklı kabımızın içine alarak, mühim sonuca dokunalım: Efendim, gerçekte kiracılarımın hiçbir şeye aldıracağı yok. İletişim ve bereketli etkileşim sürecinde hâllere uygun gölgeleri aşılı kalıp-övgü cümlelerle besliyorlar. Deneyimlerini parlatacak beklentilerini okşamayan ilgiye ise sırt çeviriyorlar.

Öyle ki aklın küçük anlamlarını örseleyen bu müfredatlı tavır, şiiri vurguna dilimleyen bu kör kuşatma, “Ölü Ozanlar Derneği”nde kısıtlanmış özgünlüğün ürküsüdür, ki tekbenci avluya yönelmiş her eleştiri rahatlıkla bertaraf edilmektedir. Ve bu yüzden, çekim alanı içindeki iyilik genlerini parlatan zavallı kalabalık, istese de gerçeğine dokunamamaktadır.

Düşünüyorum, saat sıyrılıyor düşlerinden, açılıyor kapılar...

Evet, sevgili idolum hoş geldiniz. Şiirsel yorumlarımızdaki yüksek ve derin bir başınalık, nesnelere kayıtsız şartsız egemenliği ve orada o boşluk üssünde imgenin bütüne şimdiye dek bilinen en anlamlı dokunuşu ve algının parçalanışı, saf ve işgal edilmiş varlığımın gamzesine alevini tenine işlemiş merhametli bir öpücük misali gülümsüyor. Siz, söylenmemiş sözcüklerimin ve yorgun hırçınlığımın suskunluğusunuz...

Sevgili çocuk, kim ki babasını toplumsal bir kurum gibi görüp şikâyet ediyorsa artık şair odur! Bu öyküdeki hüznün Anayurt

Oteli’dir. Ama Zebercet toplumsal bir urgandır. Ve referanstır. Ama benim insanlarla aram iyidir.

Bu aşk bu darağacını yakar, beyefendi. Diyelim ki memleketin şiir sepeti dolu taşıyor. Ülke insanı güneşiyle imge soluyor. Her şey bir şey için anlaşılır hale gelmiş. Yıkanmış yollar. Diyelim ki, yokuş aşağı dünya.

Ah, ne güzel şiirler seçmişsiniz performans defterinize! İltifatımı kabul buyurunuz ve bana, defterinizi başımın tacı yapacak küçük bir tören başlayınız. Tanrım, sorumluluğun kavranması, nasıl da eylemsel gerekliliğin sorgulayıcı ruhunu yüceltiyor!

Sevgili Birinci Derece Büyüğüm, yeri gelmişken vadedilmiş unvanıma, şahsiyetime ve maneviyatıma yönelmiş elim bir olayı anlatmak istiyorum. Geçenlerde, heyecan içinde edebiyat tarihine gönderilmiş görevdeşlik ve gurur yıllıklarını, üstelik para vererek satın aldım. İtinayla kapaklarını açtım. Adımı, tıpkı sağ kurtulanlar listesinde arar gibi içindekiler bölümünde aradım. Bulamayınca, bir yanlışlık olabilir, diyerek her bir defterin her bir sayfasını tek tek taradım. Kederle ilan ederim ki maalesef adıma, yalnızlığın yüce şövalyesine rastlamadım.

Ah, mavi bir akrep çıkıyor gözlerimden, bir ceset gibi ağır ve soğuk! Boşaltılmış bir şiirin gözlerindeki hüznün sızıyor kalbimdeki obruğa...

Üstadım, bu işte bir kasıt olduğuna inanıyorum. Silik, demode, kârlı alışverişlerin o kahrolası ilkelerini perçinleştirenlerin yanında şu an bile üzüntüler ırmağında yıkanan varlığımın değerli ismine yer verilmeyişini manidar buluyorum.

Bu yok sayma işi beni çok sarstı. Şiir tarihine kıymetli birer vesika gibi kalacak olan bu eserlerde benim gibi mühim bir özneye yer verilmeyişini nasıl açıklanabilir? Bu vahim hatanın sorumlusu kimdir? Kimdir, bu kahrolası züppeliğin sahibi?

İşin doğrusu seçilmeyişim karşısında mutsuzların mutsuzu olmadım, kendime ölü bir balkon aramadım. -O hırsıyla bir solukta, ‘Penguinler Adası’ nı okudum.- Ama ördüğüm hayal kırıklığını ilmek ilmek sökmeliyim. Saklamaya gerek yok, defterleri çıkaranları takdir ve tebrik etmiyorum. Şiir tanrısı sizi bildiği gibi yapsın. Şiir tanrısı tepenizden vursun da boyunuz çıkmassın. Bu yakışsız, argo ve alt kültür cümleyi de hiç kullanmak istemezdim. Ancak çok kızdığım için kullandım. Beni örnek alanlardan, sevgime maruz kalanlardan ve hayranlarımdan özür dilerim. 35 yaş üstü hikmetli şairlerden ve çocuklardan da özür dilerim. Nihayetinde insanoğlu ruhunu onarmak için bu tür anlık çıkışlardan hoşlanır ve aklının şiir savaşçılarına söz geçirmeyebilir.

Sevgili hanımefendi, içinde Afrika geçen her şiir, içinde Afrika geçen bir önceki şiirin karasıdır. Ülkemiz Afrika’dır. Bizim ulvi görevimiz: Genç şairlerin sesini duyurmaktır.

Lütfen kapıları kapatın. Ne söyleyeceğimi de şaşırdım. Biliniz ki: Üç beş koruyucunun, torbadan seçtikleri sözcüklerle, ince ve sıkı dizeler kurmaya özen göstererek, birbirlerini karakışta ısıtmalarını, ‘Şiirsel Şizofrenik Bir Sorun’ olarak değerlendirmemi beklemeyiniz. Elbette şiirsel akıl hastalığı, önemli bir sonuçtur ve sahibini bir elma kurduna bindirir ki işin en eğlenceli tarafı da budur. Neyse bize yeniden konuşma ve gerçekleri ispat etme heyecanı yaratacak yan etkileri sonra tartışalım.

Sevgili şairim!... Ey duyusal ve ussal imgelerimin ilhamı!

AKHİLLEUS

Devirirken Troya'da Apollon'u
Akhilleus;
Kutladı onu, sonradan duruşlar.
Çokluğu Birliğe indirmesindeydi
Tarihe göre O'nun kahramanlığı;
Sıkıştırmasıydı ter damlasına askerleri.
Bize yaradı yiğitliği;
Dinimizde boğuldu; ve asıl o zaman yedi
Topuğuna gelen oku.

Lütfen uslu melankolik evrenimizin vefa duygusunu yitirmiş hiç çocuklarını, bu çağdaş gurbet kuşlarını seviniz. Lütfen kendinize bir 'Çay ve Sempati' saati ayırınız.

Bu sabah kısa yürüyüşüm sırasında, küçük bir balkonda, düzenlenmiş yaşamlarına gülümseyen kısa saçlı begonvilleri selamladım. Akşamdan almış olduğum yeni kararımı da bu sevimli dostlarla paylaştım. Kararımdan dolayı duyduğum memnuniyeti sizinle de paylaşmak isterim.

Artık şiirle yetinmeyeceğim. Farklı alanlara yönelmek, okyanusumun maviliklerini okuyucularıma açmak istiyorum. Sinema, klasik müzik, elişi, yayım, görsel-işitsel araçlar ve bireysel kimlik alanına ve adını sonradan bildireceğim merkezlere yönelik eleştiri ve değerlendirme yazıları yazacağım.

Sorarım size: Yaratıcılığın çılgın eleğinden geçmiş, canlara can katacak görkemli dokunuşları algılara müjdelemek benim görevim değil de kimin görevidir? Umarım siz de bu seçki irmağının sistemli düşüncesinin erdeminden kuramsal desteğinizi esirgemezsiniz.

Bir de yarından itibaren şiir ve yazılarımı yayımlayan ve çok yakın dostlarımın da sıklıkla bağdaş kurduğu sevimli bazı dergileri ön plana çıkaran küçük notlar almaya başlayacağım. Bu notları, ileride "Dergiler İçin Küçük Kalp Yorumları" başlığı altında kitaplaştırmayı düşünüyorum.

Övünmek gibi olmasın ama o vahim olaya inat kendime az kullanılmış kelimelerden bir şiir inşa ediyorum. Bu arada yoğun ısrarlar üzerine, sevdiğim genç bir şaire izin verdim. Benim farklı ve ne büyük bir şair olduğumu belgeleyen bir yazı kaleme alacakmış. Yazısına da komşu bir dergide yer vereceklermiş. Onda mosmodern bir ışık görüyorum.

Evet, işimiz zor! Darbe üstüne darbe! Ne kadar dayanabiliriz, bilemiyorum? Ve nerede duracağımızı da şaşırdık! Neyse sonrasını düşünürüz. Henüz dosyalar kapanmadı! Bıçak kınından çıktı bir kere... Hiç kimse kimyamızı bozamaz...

Dip Paylaşım İçin 2 Küçük Not:

* Hafta sonu, soyut düşünce ve türevlerinin koruyuculuğunda kara zamanı şiire boyamak için "Nesneler Ülkesine Şiir Dikim Töreni"ne katılacağım.

* Sözde yazımı, pek muhterem birkaç şairden alıntılarla süsleyecektim ancak moralim bozuk olduğu için yapamadım. Bu anlamda yazımı çıplak hissediyorum.

YOKSA BEN İNSAN DEĞİL MİYİM ÇİÇEĞİM

içimde yavşayan bir coğrafya var / ben insan değil miyim
çiçeğim?
içimden çıkarıyorum rengârenk paspaslar ayaklarınla bas diye
bir günde on beş kere sevişen adam içimden geçiyor / işsizlik
gittikçe artıyor çiçeğim
geçiyor belli belirsiz bir burukluk bir hüznün içimden / sana
gelince çoğalıyor
içimden yorgun işçiler geçiyor enselerini soğuk güneşlerin
yaktığı
içimden ferrari geçiyor satıp bilgeleşemiyorum çiçeğim
bu şarkı içimden senin için geliyor cıtır cıtır ye diye beni
içimden kızılmak geçiyor balıklar geçiyor bir de boru hattı
geçiyor
içimizdeki derin mevzu bizi aşıyor çiçeğim

içimden halkların kardeşliği geçiyor, çeto sen hâlâ burda mısın
içimden aşk desem herkes merhaba diyor bayrak açıyor
içimden inleyen nağmeli bir çiçek geçiyor / duruyor sonra
terlerini soğutuyor
o zaman aşk kalbimizde yaşar /onu suyla büyütürüz çiçeğim
ben aynda kendisini göremeyen kişiyim / ıssızlaştıkça çorak bir
ülke oluyorum
içimden kendi insanlarını büyütüp öldüren lirik bir şehir geçiyor
/ bahçeler geçiyor bir de, çiçeksiz ve ağaçsız

ben gayrı umumi bahçelerde seni sularken paslanan su
bidonuyum
içimden böyle bir şarkı geçiyor, notalarını deniz rüzgârlarının
çaldığı gelişigüzel isabetsiz şarkılar / kalbini ıskalıyorum
çiçeğim
kalbine nişan alıyorum içimden bir ok geçiyor / afrika geçiyor,
sımcık çöl kumlarını kavuran kızıl güneş geçiyor
içimden sana doğru transit bir yol geçiyor / gümrüklerin
kaldırıldığı
çiçeğim bütün gümrüklerin sahiplerini bir peçete gibi
büzüştüren tır şoförü geçiyor içimden

toprak evlerin ve kurak tarlaların yorgun rençperleri geçiyor
içimden / bir de çamurlu sular geçiyor
şehir hatları geçiyor radyosunda futbol haberleri dolaşan bir
uçak geçiyor / kanatsız bir ufo geçiyor
içimden bir falcı geçiyor fanusunu barbarlara kaptırmış / çarşı
pazar geçiyor içimden
içimden pazara çıkan bir teyze geçiyor bir de elma şekeri diye
tutturan sümüklü veletler
içimden çiçekleri sonradan tanımış çekingen bir çocuk geçiyor /
burda çekimser kalıyorum çiçeğim

sıradaki şarkı senin için geliyor / içimden bir coşku sokağa
taşıyor çiçeğim
kendimi çay içmek için yaratılmış klasik türk erkeği gibi
hissediyorum bazen
sabahları uyumamak için içimden "that's the way i like iitttt...
uh-huh uh-huh!" şarkısını çalıyorum
ayakkabıyı daha farklı görmeye başlıyorum / ufukum açılıyor
çiçeğim
nutellanın sadece nutella olmadığını anladım bir de
seni nutellalayarak mı yemeli yoksa nutellalamalayarak mı
yemeli hâlâ bunu düşünmekteyim
yoksa ben insan değil miyim çiçeğim?

AYAK UYDURAMAYAN TEKERLEMELER

Odalar... Odalarda gülüyorlar, odalarda yürüyorlar, odalar bitmez, odalarda bitmez sonsuzluk, bir türlü gelmez sonrasızlıklar. Odalarda ne var; od var, cam var, is var, gök yok; çocuk var, adam var, kadın var, ses yok. Odalar kanıyor, duvarları örün, duvarları örtün, yetişin, odalar kanıyor.

Bir odada halay çekiliyor kadınlı erkekli, çocuklar aralarda kayboluyor. Bir odada bir adam kendine batıyor, kanayan yerlerinde hiçbir insan ismi yok. Bir odada dam, kendi içine örtünüp kendi içini örtüyor; uçuyor, künde üstünde künde... Bir odada bir gemi, denizini kâğıttan yapmış çocuk; çünkü yaşamaklığı oyun sanıyor. Bir odada bir son, hiç başlamıyor. Bir odada tin, bir odada tiner, bir odada rintintin, bir odada döner, bir odada istanbul, bir odada izleri geçmemiş kadın ağlamaları. Bir odada bir başka adam, başka kadınlar düşünüp, kadınından güzelce kadınlar tasarlayıp, biçimsiz kadınıyla sevişiyor. Bir odada bir oda, o odaya evler doluyor. Bir odada dağ; zirvesi kar boran, içi kan revan; eteklerinde nev-bahar tepeleri... Odalar, içime sığmadılar da, gelip içimi boyladılar. Odalar, içime sığıldılar, sığmadılar kendi duvarlarına. Bir kadının masmavi ağdı, karanlığın bütün tonlarını kaplıyor... Odalarda kutular; kutularda kapı önleri, yaz akşamları, demli çaylar, çekirdekler, babalar, kahkahalar. *Baba, içli bir kahkahadan başka nedir ki?* Kahkahalarda; aşına yabancılıklar, o yabancılıklara şöyle bir bakmalar: kör oldum, duyulmadık bir biçimde duymalar: sağır oldum, öldürücü dokunmalar: yandım, felcedici lakırdılar: tattım, çıldırtıcı susmalar: çığlıktım: bir çığ kopsun diye kendi üzerime yığılmak üzere tasarlandım... Odalarda ben yok, odalarda odalar da yok. Odalarda, odalarda olduğunu zannedenler var. Duvarlarla örtünmüş beton kutular ve orada ürüyen yavrucuklar, nedircikler... Bizi anlamadılar, biz kimdik ki, ne anlattık ki, anlam neydi ki, lacivert bir piyano tuşu: ağır, tok, yara dolu, yara neydi ki, yarasız olmak neydi ki; biz: bizi anlamasınlar içindik ki... Odalarda ben yok, ben nerde, orda burda şurda, terazi lastik jimnastikte, biz size geldik bitlendikte, devlet yıkılması gereken bir şenlikti, neden; akşamüstleri bu yorgun bükülmeler yatak döşekte? Ben, bu yüzden, hiç ulaşamayacağı, bir ötesizlikte... →

allahtan pencereler açmışlar içi sıkılan evlere
pencereler olmasaydı
nasıl gezerlerdi
karanlıklarda
ayağa kalkmış büyük böcekler
nasıl tırmanırlardı
merdivenlerden

tahta evler eski kutulardır
apartmanlar yaldızlı nisan şekeri kutularında
içinde siyah ve sarı başlı böcekler oturur
başka küçük bir kutudan
uzaktaki başka böceklerin
cızırtılı seslerini duymaya meraklıdırlar

sevgilim bir böcektir
taşdan duvarlar içinde
karafatmalarla yaşar
beş senedir getirdiğim şekerleri yiyip
elimi ısırıştır

karafatmalar onu benden ayırdılar
o şimdi bana küsülüdür
kutu duvarları içinde¹

Odalarda bir kuyu, kuyu içinde bir Yusuf. Kuyular böyle çıkılmaz Yûsuuf. Kuyunun duvarlarında göz var, benim duvarlarımda binlerce kuyu var, benim gövdemdeki yaralarda binlerce göz var, kuyulardan böyle çıkılmaz Yûsuuf, Yakub'un hüznü kabuk bağlar. Eğnimde, Yusuf'un kokusu mu var ki Yûsuuf, Yakub'un karanlığına kastın var! Ona, gül kokan içini aç, kuyunu aç; onu kendi açıklığına kapat. Beni Yûsuuf, iflah olmaz, ayak uyduramaz, hiçbir sürüye koyun olamaz beni, işbirliksiz beni, tepemden doycak kuşların olduğu rüyalarından yor, beni o rüyalara sal. Beni yor Yûsuuf, Yûsuuf'um, bende olup, beni bulamayan ne var?

Odalar... Süslü pazarlar, kanlı akşamlar, uzak çocuklar atlası.

Odalarda, uyuşturulmuş böcekler var. Esmez rüzgâra, yakmaz güneşe, dalgalanmaz denize, ıslatmaz yağmura, öldürmez aşka açılan kutuya bakarlar. Daha klas odalar inşa ederler, daha klas sevişmeler adına. Her şey, daha klas bir sevişmek elde etmek adına var. Odalarda bir büyü, hep çocuk kaldı, hep efsunlu... Odalarda birer ölü, ölü içinde milyon canlılar, odalara bakıyorum kör gözlerimle, karanlığım derinleşiyor; gözlerim boğuluyor, ben boğuluyor, boğuluyorum, aklım boğuluyor, nefes alamıyorum, bütün zerrelerim boğuluyor, odalar, odalar, odalar boğuluyor...

¹ Şehir, Asaf Hâlet Çelebi

İSTASYONCU BABA

Bir trençi kızı iseniz... Bir trençi çocuğu... Babanız Devlet Demir Yolları'nda memur değildir, işçi değildir, trencidir onun adı. O baba eve bazen gece gelir, bazen sabah... O babanın istasyoncu giysisi vardır yakışan. Şapkaları vardır yıldızlı ayılı... Kimi zaman laciverttir o giysi, kimi bahar gibi ketenle gelir. Baba evde ise hep pijamalı, hep uykuda o baba... Nöbet sonrası, nöbet öncesi... Uykuyu alacak ki işini yaparken uyanık kalsın, zamanında indirsın raylara o makası, zamanında alsın istasyona treni, zamanında sallasın çığlıklandığında arkasına bayrağı...

Öldü benim babam...

Emekliydi. Sevdasını, türküsünü alıp getiren, taşıyan, sonra birden götüren o trenlerinden ayrılalı çok olmuştu. Ah babamın ciğerleri kara trenlerin kömür karası... Yetmezdi sanki, içtiği Birinci sigarası... Paket paket... Ucu ucuna... Ateşi ateşine...

Öldü benim babam...

Ne kadar az görmüştük çocuklukta... Ne kadar çok sevmiştik. Nasıl özlemiştik nasıl? Kocaman kocaman kucakları görünce istasyonunda; "hasta mı olmuş oğlum?" derdi, "hasta mı benim kızım..?" Trenleri seyrederek doktor ilaç yazınca, eczaneden ilaçları alınca... Hele bir de iğne yapılmışsa canımız yanmışsa. Köfte yedik istasyon lokantasında... Piyaz yedik doyunca... Bir de kadayıf kaymaklıca.

Ah... Bir trençi çocuğusanız... Özlem hiç bitmez... Kaç yıl doya doya yaşasınız da sonra -emekli olduğunda- anneniz ölüp o yapayalnız kaldığında -yanınızda kalınca... Çocukluğunuzu özlersiniz... İstasyonları... Kara trenleri... İçinizi titreten tren devrilmiş haberlerini yine endişeyle düşünürsünüz... Babanızın aslında hep istasyonda çalışması değiştirmez o endişeyi; çünkü evde çubuklu pijamadır babanın giysisi... Baba istasyoncu olunca kucaklar sizi...

Bir de üç yaşındadır kardeşin, o gün köfte yedirip seven babayı akşam pijamalı görür yemekte, henüz neden iki farklı kişi olarak algıladığı belli değildir ama paylaşır büyük haberi: "baba baba biliyor musun ben bugün 'istasyoncu babamı' gördüm?!". İşte o günden beri hepimiz için anlam kazanır o işin giysisinin kişiyi imlediği...

Özlenir istasyoncu baba... Özlenir kara trenler... Raylar... Vagonlar... Lokomotifler...

Şimdi bu özlemi bir de şiirlemeli... Yetmez anlatmaya özlemi; ama denedim der kızı, denedim... İçinde tren düdüklüğü... →

bir çığlık daha yükseliyor demirden vurdukça ateş

ellerinde gün aydınlığında güneş raylarda tren

beklediğim sen istasyoncu babamsın çocukluğumla

ah babam benim hangi tren avutur küçük kızımı

bindirmediğin trenlerin getirmiş kara haberin

lokomotifin ardında katarından ayır vagonu

bir çığlık daha yükselsin yüreğimden indir makası

tam tara tam buharları saklasın gözyaşlarımı

her istasyonda seni beklerim artık kara trenden

Gebze, 22.04.2012

BAZI GÜNLER'DEN, 17

Adil İZCİ

28 Kasım 2006

Benim için susmak, aslında içime doğru konuşmaktan başka bir şey değil. O içe doğru konuşmalarda kederin payı hep daha ağır basar. Kederler sırasını savınca ya da o gün kederli değilsem bitmez tükenmez hevesler geçer içimden. Bir işe yararmış gibi. Sayısız mektup yazdığım da olur.

Bir de zaman zaman tıpkı herhangi bir şey gibi "için için yanarım" ben. Pek çok şey için yanarım. (Burada "yanmak" eylemini birkaç anlamda söz konusu ediyorum elbette.)

*
Öncelikle gözlerimle algılıyorum dünyamızı ama ayaklarımla algılamam bambaşka. Hem gözlerimi yeni yerlere -gözlerimin sonsuz sevinci yeni yerlere- ayaklarım götürüyor. Keşke hep yollarda olabilsem...

*

"Sepetler dolusu güz yaprağı ile gelmek istiyorum sana."

*

Bağlardan güz meyveleri doldurur gibi güz yaprakları da doldursak sepetlere. Evlere onlarla dönsek.

1 Aralık 2006

Tuncer Uçarol'dan aldığım ve çok sevdiğim mektup:

"Sevgili İzci,

Geçmiş olsun. Umarım sağlık sorunlarını güzel günlerle, sağlık kurallarına uyarak, tez zamanda alt edersin. Geziler de iyi gelir vücuda, üzüntülere...

Edebiyatın beni yormasına ben fazla izin vermiyorum. Onun beni mutlu etmesini bekliyorum. Öylece daha çok da tat alıyorum edebiyattan. Ne zaman biterse o zaman gibi...

Kuşlar üzerine yazmana da bayıldım. O alanda incelemeler de yapıyor musun? O alanda ön araştırmaların, ansiklopedik ya da özel kitap bilgilerinin de şiire alt zenginlik, yoğunluk kattığını düşünüyorum. Kuşlara bahçelerde, ormanlarda yaklaşıyor musun? Doğa konusunda bizde çok az yazılıyor. Şiirde de öyle. Ama senin "Aşk imiş" dosyanda da ne güzel doğa dizeleri var. Çok olsunlar...

"Haiku" sözcüğünün kullanılması beni biraz tedirgin ediyor, biraz da bizim şiiri yapaylaştırmış gibi geliyor. Bunun yerine Türkçe bir yazın terimi kullansak ya da bulsak. Şiirler daha da yerli, daha doğal ve gerçek olur gibi geliyor bana...

"Kır ve Gök" bu yönde de olumlu, yaratıcı, yerel bir söz. Beni daha çok çekti. (Bugün postadan iki Yasakmeyve kitabı çıktı...)

Akşamsefalarının yolunu bekliyorum.

Geçen ay soğuklar, sona kalan sefalarımızı kırıp yattır, çoğunu uldurdu. Üzüldük Aytül'le.

Dosyadaki şiirlere baktım. Yalınlık, sıkıdüzen, doğa, aşk, arı Türkçe göz kırıyor hep. Sevindim.

Bunlardan (ya da başka şiirlerinden) Çağdaş Türk Dili'nde yayımlatmak ister misin? O güzel, duru Türkçe ÇTD'ye çok yakışır. Derginin yazı kurulundan işlerimin çokluğu dolayısıyla ayrıldım ama ilişkim kopmuyor.

Arkadaşlara önerebilirim. Burada Lacivert dergisi de var, orası da olur ayrıca... İstersen...

Sana bir de yazı gönderiyorum, Dize'de yayımlanmıştı, şiirde doğa konusuyla ilgili diye.

Selam ve sevgilerle. Sağlıkla. Duru günlerle."

8 Aralık 2006

Tuncer Uçarol, yeni iletisinde anlatıyor:

"Bizim ev, apartmanın ön yanından iki kat aşağıda. Komşunun da öyle. Onların taş bahçe duvarı da iki kat. Bu iki kat kışın dökülen ve dökülmeyen iki tür sarmaşıkla dolu. Serçeler topluca onların içinde uyuyor. Gün ağarmasını ve akşamın geldiğini onların civıltısı haber veriyor. Pencerelerimizden biri açıksa. Neşe saçışları harika..."

11 Aralık 2006

Bir dize denemesi: "Suskun. Suskun ama soluk alıp verişi dinlenecek kadar güzel bir insan..."

13 Aralık 2006

Turgay Fişekçi'nin bugünkü yazısında yer verdiği bir John Berger şiiri:

İşte bulduğumuz yer /ölülerimizle, eski sevgilerimizle, / yaprakları savrulan çınarın altında. / Şimdi daha solgun / karşı kıyadaki mor dağlar, / sıvası dökülmüş saat kulesi bile / vazgeçmiş zamanla yarışmaktan. / Oysa biz yeniden anlatmak için / burdayız / ezberimizdeki masalları / yeniden yeşertmek için yangının yakıp / kararttığı ormanı. Aşırı bir iyimserlikle, / kar, bora, fırtına bu kara kış gününde bile, / hatırlamak için o yaz sabahlarımızı / mavisini ipek böceklerinin dokuduğu / ve kuşların, çiçeklerin diliyle konuşan. / Bizi şaşırtacak yollara çıkmak için / işte bulduğumuz yer. Ama sen / yitirmek istemiyorsan yolunu, / eskilerin dediği gibi, / yum gözlerini ve karanlıkta yürü. (Çeviri: Cevat Çapan)

*

Yazıda şiirin başlığı geçmiyor ama kitabın adı "İşte Bulduğumuz Yer" olduğuna göre bu, şiirin de başlığı olmalı.

16 Aralık 2006

Dün sabahın bir an: Ortalık daha ışımamıştı. Servis bekliyordum. Birinin baktığını hissettim. Başımı o yöne çevirince bakanın baştan çıkarıcı bir eda ile ay olduğunu anladım. O sırada bir çift kuş ötmeye başladı. Kapıya yakın atkestanesi ağaçlarından birinde. Böyle anlarda hep aynı şeyi yapmak istiyorum: Her şeyi bir yana bırakıp yaşamın peşine düşmek. O nereye götürürse sessizce izlemek. Dünyayla bir olmak. Varoluş içinde yitmek...

Bu sabah da uyanınca kırlarda buldum kendimi: Bahar kırlarında. Çocukluğumun bahar kırlarında: Göz alabildiğine uzayıp gidiyor. Arada çiçekli ağaçlar. Kayısı ya da badem. Taze yeşertilerin üzerinde börtü böcek bir günlük yaşama kaptırmış ki kendisini... Aralarda pınarlar: Serin sular gün yüzüne çıkmış sessizce akıyor. Rüzgâr nerede güzel koku bulursa alıp alıp getiriyor. Bazen o kokular birbirine karışıyor. Gün ışığına karşı gerinmeyen hiçbir şey yok. İnsan hayvan bitki... herkes bir yaşam senfonisi içinde. Ah nasıl da uyumlu herkes birbiriyle.

Sıtkı SIYRILMIŞ

BİR CÜCENİN AŞK TERMINOLOJİSİ

Sırtı karıncalı kilimlerden sekiyor
En kaçık yerine günün
Tut bileklerini rüyada
Bilek diyorum bilerek
Dünya bir tur daha yalnızlaşıyor
O esnada

O esnada cantlarından şehir akıyor
Kimi taşıdığı belirsiz araçların
Her şeyde beklenen bir kusur gibi
Yalnızlaşıyor her şeyin kelimesi
O anda
Biraz daha

Kendini ağaç sanan bir kitaptan okunuyor
Yüksek sesle durmuş bileklerin
Bu defa
Bilmeden söylüyorum
Her şeyin kanı yoksullaşıyor
Yalnızlık çok önemsiz bu noktada.

Fatih AKÇA

rakıyı bolca tut mualla, rokanın egosunu okşa
dışarıyı kilitle, maviyi as, yağmurları soyun.

hangi zihni kurcalasam altından kırık bir kuş çıkıyor
kazıdıkca lekeler çıkıyor ama ruhun özü de parçalanıyor
mualla, hani udi hani kanun hani keman
rakıyı bolca tut, kadehleri göğüslerinde çitile
alaturka bir öpücük koy masama biraz da peynir
içtikçe dudaklarımız maymuncuk olacak diyorum
kapılarda acayip kir ve lir

çalmaz o telefon mualla, bu saatten sonra
gidip yatmıştır gecenin sevinci uğraşma
şampiyonlar yalnız ufalanırlar mualla, ağlama
şapkamı giy, ölümü öp gitme

rakıyı bolca tut mualla, ten rengi çoraplarını geçir
afrika belki bu sebepten dolayı biraz değişebilir
radyolarda açlık çanları çalan kaç yerimiz kaldı
boşver mualla, aşk ekmeğin metresidir

ne sevdam bitti mualla ne kavgam
rakım bitti mualla, kadehimin bak icabına
kalkma masadan bir kuş gibi
ay dolanır kanatlarına

hadi mualla geç oldu sen yat artık
çitten eski aşklarını geçir,
arkalarından su dök, iğne batır
hadi mualla gözlerini çek masamdan
ne kaldıysa ver rakıdan, tasadan, saçlarından

Naci BAHTİYAR

KOVUK

zaman yığılıyor bir başka zamanın üstüne
kar'ı d/işliyor toprak ve güneş
eriyoruz çölümüzde çatlıyor taşın sabrı

her düşen kendi gölgesine düşüyor
tüketiyoruz şimdi bir yerde bir başka yeri
güneş'e kuruyor dedem zamanın çingırağını

kime çoğalsa dedem dili dolaşır ayaklarına
eskinir zamanın dilinde tanrının yüzü

önümüz azalırken artıyor arkamız
evin gözlerinden içeriye açılır pencere
geriye yaslanan kurdun oyuğu
kapatır kendini kabuğundan içeriye

Rıdvan ARDIÇ

HER ADIMIN

ben sana sarsılıyorum da kelimelerden
bir türlü deprem koymuyorlar adımları
duvar saatlerini kırmalısın dillerinden
sende martılar uzaklaşırken yıldızlara
bende esen ve uzaklaşan atlar olmalı

aynı şehirlerde duraksayan bir sevişme
bahsediliyor akşamın militan saatlerinde
ortada bir akşam var yana kavruca anlatılır
çünkü seninle aşktan geri kalmayız

kulağında bir cambazın ayak sesleri
ortada bir aşk var geçmiştedir anlatılır
çünkü seninle akşamdan kalmayız!

ben seni kısaca anlatayım bir sefer:
istanbul'a yağmur yağıyor!
galata kuleleri döner yüzünü semte
bu aşka bir yakıştırma da mevlevihane
döner yüzünü kurşunu bitmiş bir saat
nefes alırsın sudan, bıçaklanır yalnızlık
senin bacakların yeni bir çağ açıyor
bakmıyorsun kirleniyor bütün avuçlar

bir çay içiyoruz, oturup bir çay içiyoruz
biraz daha evriliyor uzak zamanlarımız
tavşandan önce sen çekiyorsun kâğıdı
gizlerinden çıkıyor bir daha asla
gizlenemeyecek olan sesin doğumu
her adımın bir istasyon hüznü
her adımın erken çiçek büyümeleri
her adımın başlangıcında geç kalmış kavimler göçü!
kopar at kapı tokmaklarını bundan sonra
bundan sonra açma hiçbir kapıyı

Şerif TEMURTAŞ

BEKLE DEDİM YILDIZA

yürüdüm tarlaya
ayaz gece

kendir dövdü babam
ay altında
çul dokusun anam
yoksulluğa örtü diye

yaz çınladı
sürünün çan sesleri

ay sürdüm yüzüme
gece kuşları öpsün diye

ambarda harman kokusu
ter ile

tilki daldı kümese
çocukluğumun korkusu

tepeler papatya sarısı

ocağa yemek vurmuş anam
erkenci sehere

kurbağalar çaldı
dinginliğini gecenin

bekle dedim yıldıza
çay içiyorum

Mayıs 2012

İsmail Sertaç YILMAZ

YÜZÜN RÖNENSANSTIR

Yüzünde tüm deniz kıyıları var
Her kara parçasına en az bir kez dokunan
Deniz, gözlerin.
Kâğıttan bir kayak tedirginliği taşıyorum
Yüzünün deltasından kalbine doğru

Bir kaya parçası gibi kalmak istiyorum
Önünde, gözlerinin.
Değmeli, çarpmalı, bakışların.
Aşınmalı ve yosun tutmalıyım.
Üzerime hayat veriyorsun.

Yüzünde, çizilmeye ve fotoğraflanmaya
Ölmeye ve öpmeye değer yerler var.
Yüzünün deltasından kalbine doğru,
İnince, in ince bir yaşam var
Aşka dair.

Yüzünde, Hera'nın yaşadığına dair
Ve öldüğüne dair hüznler var.
Yüzünde tanrılar şehrinin, kum tanecikleri
Çil.
Yüzün rönesanstır.

Mine ÖMER

AŞK DÜŞTÜ, YA İNSAN?

Döne döne terini acılara silen hayat
döne çoğala her yer ısrırgan insan
üstü başı yağmalanırken
zaman merdivenlerinde yığıldı kaldı vicdan
göğün sevinci sürekli alçıda

Her karşılaşmamızda şingil çiviler çakılır göğsüme
zaman, içim ya da yaşlı tank
üçümüzden biri depresyonda
git diyor gözleri, git...
Kapısından kaç kez girdim masalların
gökten üç elma düş'tü
düşünmeden içildi kızıl
görkem asılsın diye boynuna ölümlülerin
toprağın boğazı kesildi kırmızıya
sarı bir miras kavgalar
ikisi de yediveren acı
çürüdü dünya hazımsızlıktan
sonra yemyeşil düş'tü elma
insandı biraz, biraz aşk
paylaşamayan neydi aramızda?

En kuytu köşesinde açık hava müzesinin
göğsünde poz veren bu çocuklar hangi masaldan?
'Git' diyor yaşlı tank, içini sakla تنها zamanlara
morluğundan anlıyorum diyemediklerini...
Afrika, Asya, ya da küçük bir ada ülkesinde
kentnin varoşlarında çorbaya katık olan
sevgiye âşık olmak geçiyor paslı zırhının içinden...
homurtusuna uzatıyorum sesimi
aşk düşmüş mü sahiden gökten?
Buruşuyor Kocamış Tank, Buruşuyor Gök Delenler
dişleri batıyor kente
Sirenler çalıyor E-Postalar üşüyor Virüs azaltıyor bizi
Vicdan hâlâ yoğun bakımda
kırk derece ateş gıcırdayarak yürürken alnimda
masaldık, masalın içinde uyuyakaldık
Aşk Düş'tü

Pişmanlığın son nefesi hayat mı acaba?

Karşıyaka, Nisan 2012

Saniye KISAKÜREK

DÜZEN

dolap diplerinde arıyor kendini
köşe koruyucuları kadar şeffaf histeri

var olmamız sert bir söyleme neden oldu
bahar temizliği kanununda
ihtiyar adam kahvaltı tepsisinin kalkmasını istedi
her gün aynı saatte

düzen bozulmamalı dedi
orta yaşlardaki tükürükçü kadın
bütün giysilerini dağıtıp
yeniden temizlerken

satın aldığı bütün kirpikler dökülmüştü

Gültekin EMRE

“Geniş yapraklı gün” yolunu kaybetmiş gibi gözüксе de, ufku geniş mi geniş bir şiiri getirip önümüze koyuyor Ece Ürkmez. Nesnelere dünyasına dalıp çıkarıyor okuru “Biçim alan her şey ölür” diyerek. “Hasırın eski şapka” bir bilgedir sanki. Sandalyeler düşünceli, suskun. Kilitler paslı, kapılar zamana ilikli. “Her şey” yaşama ilişkindir, yaşamla ilgilidir ama, en çok da sevdiğiyle ilgilidir, o, âşık!

Aşk, sürekli gelgitler yaşatır okura onun şiirinde; coşku ve kırgınlık arasında tenin gözeneklerindeki ürpertiler sezilmeyecek gibi değildir. Ten ki gövdenin hem giysisi, hem de dilidir: “Sana dolandığım çarşaf”, “iki tomurcuk bacaklarım, ıslak” “yamaç” ve “ova” arasında gövdelerin yaşadıkları ancak “beyaz bir yalnızlığın pasteli kalp”te belli olur sığınılırken aşkın “sığınağı”na. Aşkın haritasında yaşanır ne yaşanıyorsa: “Poyrazım ben aşkın savurduğu delilik / sırasını aşka savmış bir rüzgâr”. Güzel duyguların parçalandığı dizeler “tatlı vaatler” sunmaz okura. Onun için de lirik duruşlar “incilerden dökü”lür. Çünkü, ortada “durulanmış” bir “yaşam” vardır “aşk sözcükleriyle” sarıp sarmalasa da yürekleri. Taşın taş gibi suskunluğu ya da inceliği tenin “harami sıcağı”na taşınır. “Ten” öyle bilinir “kötü huylu bir yaprak, bir “harami”. Çatısı “sözcüklerle yükselen” bir duruşu var Ece Ürkmez’in, “yarım kollu bir yaz şarkısı gibi”. İşte böyle canlı, atak ve içe işleyen bir imge nasıl düşündürmez, sarmaz, sarsmaz şiirseverli!

Gümüş Kaşıkların Ucunda, bir ilk kitap, yayımlanmayı çoktan hak etmiş “ağıt yüzü” çocukların kitabı. Uzağı, yakını haritada gösteremeyen iyi bir şaşkınlık hali. Yurt uzaktır her zaman, savaş ise “bozlak”larla bozmuştur kalbini ve o kadar yakın! İnce sezdirmelerle yurttan olup bitenlerin haberlere yansımalarının şiire akışı da unutulmamalı Ece’nin şiirinde: “açtığım gazetelerde akşam haberlerinde / seni nasıl uyku tuttu bu gece / sen git kâğıda kaleme sarıl”. Okumak için eline aldığı gazetenin “ilk sayfasında / baksana bir başka kirlenmiş saçları / ve taranmış kurşunla” dizeleri siyasi olaylara, ölümlere... ustaca bir gönderme. Şair yüreği bu, ülkesindeki köpürüp duran siyasi olaylara kör, duyarsız kalabilir mi? “Yazmak” ise “çitleri kırar”. “Sezgi utanç karanlık” gibi dursa da, Ece Ürkmez’in şiirlerinde sezdirme almış başını gidiyor, iyi de ediyor. Şiirinin ömrünü uzatıyor bu, saydamlığına leke sürmüyor.

“Şah kiraz” olgunluğu yanaklarına vuran, kızartan bir aşkı imlemiyorsa başka neyi gözümüzün önüne getiriyor acaba? Üstü kapalı ve tadında, sezdirmelelere sığınarak tenin kapısını, penceresini de aralıyor okur için Ece Ürkmez. “Her ne cehennemse anlatmaya değmez / cennetimi unutma zamanıdır. Dudaklar / öpmekten başka her cehenneme yarar. / Bağlılık yeminleri, senin güleç gözlerin / iyi günde-kötü kadınları korusun / bütün gün aşk yapmışlar kızgın / güneşin altında ve karnın / soluğunu dinlemiş küçük kızaklar”. “Şiir bile huy”lansa da “bu içsel yaşantıdan”, yine şiir kazanır mutlu ve mutsuz aşkların çırpınılarından. Aşk da kaybolur âşık gibi. Bulana aşk olsun kayıpta da bitmiş aşkı! Gün gelir çıkar gelir yüreğin bir yerlerinden unutulup gitmiş bir resim gibi kayıp ya da bitmiş aşkın dili, gözleri, yüreği, teni. Paslı kilitler, günü gelir açılır. Aşk da âşık da içeri girer özlem gidermeye, arayış, yılları kapatmaya, acıların gözyaşlarını silmeye ölse de atlarla çiftleşen rüzgâr!

Acı, en insani duygumuz değil mi sevinç, ağlama, küsme, kırılma, yıkılma, içe kapanma, hayal kurma gibi? Tepeden tırnağa acı kesilse de insan, hayatın hafifletici nedenleri hep gündemdedir görebilene, bulabilene, sezebilene. İnsan, günü gelir “eski giysilerini” de unuttur, “ve tenin şenlenişini”ni de. Ece

GEÇİŞ

Şehir bende yaşadığından beri
Birkaç güneş eksilttim gökten
Ve geriye aldım saati
Başka bir kadına âşık olunca
O evren değiştirdi
Elimde uçurtma
Bir çite bağladım kendimi
Kuşlar yağmur taşıyor hâlâ
Gördüğün bulutlar
Fırça darbesi

Her öğlen taşınıyorum
Kendini çalan bir akordeona...

Alanya, 20 Nisan 2012

Ürkmez, acının yüreklerdeki katmerlenişini şöyle ele alıyor: “Her zaman acının önünde / tek ayak üstünde. Bekliyor insan / geç kalan sözcükleri.” Herkes biliyor sözcüklerin “kimsenin çocuğu” olmadığını. Oysa, Ece’ninkilerinde “kış boyu yetecek ekmeği” var. Kullanmadığı daha ne çok sözcük olduğunu, sıranın onlara da gheleceğini sezdiriyor usta bir biçimde, açık etmeden. Acıyı unutacak, unutturacak bir dış dünya var ki içimize çadır kurmuş, işte bizi düze çıkaran da budur aslında, kolumuzu kanadımızı yerli yerine oturtan günü geldiğinde.

İçinden “sürünerek” geçen şiirlerle oynar o bir oyuncu olmasa da, bir oyuncu ustalığıyla. Oysa, hayatta ne çok oyun var! Sevilenin yüzü “ne kadar benziyor”dur bir uykuya. Al sana bir oyun, işte! Bir başka oyunda ise, “Gözlerin akşamı andıran her şey orada / ağaçların annesi”. Rüzgâr ise zaten “küçük bir oyuncu”dur her zaman. Yürümek “zamanla sokakların olur” “kök boyalı ağız”da. Şu dilek de oyuna dahildir: “Rüzgâr beni sakar bir sevinçten yaratsın”. Onca oyun, oyunbaz, madrabaz, kana kanmaz arasında “Düşünceli ve sıcaktır çekirdeği dünyanın” ne olacaksa!

“Etten kayısılara” zıpkınlar geçsin! Ağızlara tatlı düşler akıtılsın! Şiir, alsın “lanet olası”ların öcünü, komasin dizelerin dizinde! “Tamburi anılar”ın üstünden sular geçip gitse de, yine unutulmasın! “Kimse oralı değil” diye düşünülmesin. Oralı olanlar da var şiire, yeni çıkan şiir kitaplarına.

Varlık dergisinin Haziran sayısında yer alan, Ece Ürkmez’in “Evet, Aşırı!” başlıklı şiirinde de görüleceği gibi, farklı bir ses yükseliyor şiirimizin ortasından; diri, saydam, omurgası olan, başkalarının yedeğine takılmayan, “yağmurda kalgıyan bu çigan dil’in, neşesi” olan, kırılmaları, parçalanmaları olduğu gibi bırakan. O, artık, “aşırı, çıplak” “nigâr bir su”dur şiirimizde. Saatler gerilese de, yerini alıyor “bir kadın olarak” şiirimizin göbeğinde. Hayata hayta sorular sorarak şiirini önümüze koyan “her zamankinden sessiz” bir duruş sergileyen, yeni bir şiirin elinden tutan, Ece Ürkmez, merhaba.

**SELAMINIZ ŞİİR OLDU
BURHAN 'AGA'**

Selam iletiyormuş Çukurova'ya benden Burhan Günel
Durmuş da İskenderun dönüşü arabasıyla yol kavşağında
Mısır tarlalarıyla oynayan sarı çiçekler varmış
Sabah sabah, üstüne hiçbir şey almadan uzanan ovada
İstersem girecekmiş ablamları görmeye Ceyhan'a

İleride, Yıllankale'nin orada
Misis'e varmadan hemen
Yüzmeyi nehirde öğrenen
Bir çocuk daha çıkacak dedim karşına
Otobana açılan yol ağzında

Az sonra yeniden aradı Burhan 'Aga'
Karşılaşmış sözünü ettiğim noktada
İçindeki yaraları yazarak sağaltan
Sağalttıkça dünyayı kucaklayan o çocukla

Korkut KABAPALAMUT**ÖLÜMÜN PENCERESİ**

Ölümden bahsedelim, o kanlı aynalardan
Yedi kez bıçakla beni, yağmur gözlerimi oysun

Ansıyalım teker teker reddettiğim yazları
Boğulsun hatırama firar eden gemi

Dilim yapraklarıdır sis çökmüş ormanın
Kemiklerim flütler savursun sessizliği

Bir gözyaşı ağacı -ki yedi kez çiçeklenmiş
Dönerek etrafında yâd edin şiirimi

Kuşlarla bulutlar oyunaçığıdır göğün
Yedi kez sulayalım küflenmiş ölüleri

Taş kesilsin dudaklarım uğursuz şarkılarda
Gidelim peşi sıra çilekeş nehirlerin

Ağrısızdır sırtımda bastonlu yalnızlığın
Bir ceylan suya iner -ki gölgesidir rehberi

Uykumda tüfek sesleri, can çekişen kanatlar
Kırılınsın yedi kez ölümün penceresi

ÖTEKİLER AĞACI

sengövdenin en uç dallarını da seviyorum diyebilirsene
o zaman bir ağaçsın
diyebilirsene mahallenin malum çocuğuna
senin de var aramızda yaşamaya hakkın
gövdem gibi dik durmaya, alnım gibi şakımaya güneşinde
sokağın
çorbayı yudumlarken başka ağızlar çekiyorsa elini
ve eğinindeki elbiseyi onlara da giydirebilmek oluyorsa
hayalİN
ve başkalarının hayatından aşırılmış olduğunu akılda
tutuyorsan
rüzgârı fırsat bilip eğiyorsan dalını, alt dallara erişsin diye
ışık
ve kendini eşitleyip bitkiye
ürkütmeden karıncayı yürüyebiliyorsan
bir ağaç olduğun için ötekilere dek.

ötekiler parmakların kadar uzundur
ötekiler damağın kadar iştahlı
ötekiler de bir âlem taşır içinde
senin âlemin kadar saklı
kalbi kırık bir kalfadır, isyanını gömer de içine
ve bir yansı kadar düşer, onu gören öbürüne
asya'da bir anadır, cezvesinde buhar
koşar sabahlar üstüne, yoksulluğu sancı

buğulu meydanları yumruklar direniş adamları
ihlar keçe ustası iman tahtası üstünde
eğer kendini filiz, gelincikte kırmızı
bitmeyen yolda arabesk, çalar kaptana
çalar sineye özlemin hükmettiği yangı
ve sözlerine bir âşığın, güler kahve eşrafi

ötekiler senin onurun, gövdenin uçları
aynı dalganın kendini aşaduran ağları
çöker ya dengesizliğin sisi, üstüne uzakların
bakar yüzümüze dünya, ustanın kadraji
kalmazsa gülücüğün yalın onların ülküsünden
o zaman bir ağaçsın işte, ötekiler kolları.

| | | | |
|------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| Yayın Yönetmeni | : Ramis Dara | Katkı Payı | : 25 TL. |
| Yayın Danışmanları | : İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz. | Posta Çeki | : Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap. |
| Yayın adresi | : Karaağaç Mah. İpekçilik Cad. Küçük Aralık Sok. 8/7 Yıldırım - BURSA | Banka hesabı | : Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap. |
| Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü | : Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer - BURSA) | Baskı | : Akın Erim Matb. Hocalizâde Cad. 7/27 Setbaşı - BURSA |
| Yazışma Adresi | : PK 68 16361 Ulucami - BURSA | | |
| Yayın Türü | : Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 - 7685 | | |
| E- Posta | : akatalpa@hotmail.com | | |

Ocak 2000'de Bursa'da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* (www.akatalpa.com), şair ve yazarlarının başışladıkları telifler, İhsan Üren'in ve başka bazı şiir dostlarının sürekli katkısıyla yayımlanmaktadır.

